Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (deveto prošireno vijeće)

5. listopada 2020.*

„Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Upravni postupak – Odluke kojima se nalažu pretrage – Prigovor nezakonitosti članka 20. Uredbe (EZ) br. 1/2003 – Pravo na djelotvorno pravno sredstvo – Obveza obrazlaganja – Pravo na nepovredivost doma – Dovoljno ozbiljne indicije – Proporcionalnost – Tužba za poništenje – Prigovori koji se odnose na provođenje pretrage – Odbijanje zaštite povjerljivosti podataka o privatnom životu – Nedopuštenost”

U predmetu T-255/17,

Les Mousquetaires, sa sjedištem u Parizu (Francuska),

ITM Entreprises, sa sjedištem u Parizu,

koje zastupaju N. Jalabert-Doury, B. Chemama i K. Mebarek, odvjetnici,

tužitelji,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju B. Mongin, A. Dawes i. Rogalski, u svojstvu agenata, uz asistenciju F. Ninane, odvjetnica,

tuženika,

koju podupire

Vijeće Europske unije, koje zastupaju S. Boelaert, S. Petrova i O. Segnana, u svojstvu agenata,

intervenijent,

povodom zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a za poništenje, kao prvo i ponajprije, Odluke Komisije C(2017) 1361 *final* od 21. veljače 2017. kojom se društvu Les Mousquetaires i svim društvima koja ono izravno ili neizravno kontrolira nalaže da dopuste provođenje pretrage u skladu s člankom 20. stavcima 1. i 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 (predmet AT.40466 – Tute 1) i Odluke Komisije C(2017) 1360 *final* od 21. veljače 2017. kojom se društvu Les Mousquetaires i svim društvima koja ono izravno ili neizravno kontrolira nalaže da dopuste provođenje pretrage u skladu s člankom 20. stavcima 1. i 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 (predmet AT.40467 – Tute 2) te, podredno, Odluke Komisije C(2017) 1057 *final* od 9. veljače 2017. kojom se društvu Intermarché i svim društvima koja ono izravno ili neizravno kontrolira nalaže da dopuste provođenje pretrage u skladu s člankom 20. stavcima 1. i 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 (predmet AT.40466 – Tute 1) i Odluke Komisije C(2017) 1061 *final* od 9. veljače 2017. kojom se društvu Intermarché i svim društvima koja ono izravno ili neizravno kontrolira nalaže da dopuste provođenje pretrage u skladu s

* Jezik postupka: francuski

člankom 20. stavcima 1. i 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 (predmet AT.40467 – Tute 2), i, kao drugo, odluke kojom je Komisija, s jedne strane, uzela i kopirala podatke koji su sadržani na alatima za komunikaciju i pohranjivanje, a koji sadržavaju podatke o privatnom životu korisnika tih alata, i, s druge strane, odbila zahtjev za povrat navedenih podataka koji su podnijeli tužitelji,

OPĆI SUD (deveto prošireno vijeće),

u sastavu: S. Gervasoni (izvjestitelj), predsjednik, L. Madise, R. da Silva Passos, K. Kowalik-Bańczyk i C. Mac Eochaidh, suci,

tajnik: M. Marescaux, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 30. siječnja 2020.,

donosi sljedeću

Presudu [1]

[*omissis*]

III. Postupak i zahtjevi stranaka

12 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 28. travnja 2017. tužitelji su pokrenuli ovaj postupak.

13 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 28. srpnja 2017. Vijeće Europske unije podnijelo je zahtjev za intervenciju u ovom postupku u potporu zahtjevu Komisije. Predsjednik devetog vijeća Općeg suda je rješenjem od 22. rujna 2017. dopustio tu intervenciju. Vijeće je podnijelo svoj podnesak, a glavne su stranke podnijele svoja očitovanja na taj podnesak u za to određenim rokovima.

14 U tužbi tužitelji od Općeg suda zahtijevaju da:

– donese mjeru upravljanja postupkom kojom se Komisiji nalaže da navede presumpcije i podnese indicije kojima je raspolagala kako bi opravdala predmet i svrhu odluka od 9. i 21. veljače 2017. (u daljnjem tekstu: pobijane odluke);

– poništi odluke od 21. veljače 2017.;

– podredno, poništi odluke od 9. veljače 2017.;

– poništi odluku kojom je Komisija, s jedne strane, uzela i kopirala podatke sadržane na alatima za komunikaciju i pohranjivanje, a koji sadržavaju podatke o privatnom životu korisnika tih alata, i, s druge strane, odbila zahtjev za povrat navedenih podataka koji su podnijeli tužitelji;

– naloži Komisiji i Vijeću snošenje troškova.

15 Tužitelji su u pogledu točke njihova tužbenog zahtjeva koja se odnosi na odluke od 9. veljače 2017. pojasnili da oni ponajprije zahtijevaju da se te odluke proglase nepostojećima jer nisu redovno priopćene ili, podredno, da ih se poništi.

1 Navedene su samo one točke presude za koje Opći sud smatra da ih je korisno objaviti.

16 Komisija, koju podupire Vijeće, od Općeg suda zahtijeva da:

– odbije tužbu;

– naloži tužiteljima snošenje troškova.

[*omissis*]

IV. Pravo

[*omissis*]

A. Dopuštenost

1. Dopuštenost četvrte točke tužbenog zahtjeva

30 Valja utvrditi da se ova četvrta točka tužbenog zahtjeva odnosi na poništenje, s jedne strane, navodne Komisije odluke o uzimanju i kopiranju podataka o privatnom životu određenih zaposlenika i rukovodećeg osoblja tužiteljâ i, s druge strane, odluke o odbijanju zahtjeva za povrat tih podataka koji su podnijeli tužitelji (vidjeti točku 14. četvrtu alineju ove presude).

31 Nakon čitanja tužbe i replike, i kao što to potvrđuju Komisijina pismena, prvi dio te točke tužbenog zahtjeva može se tumačiti na način da se odnosi na odbijanje zaštite povjerljivosti privatnih podataka.

32 U pogledu pravnog interesa tužiteljâ protiv tog odbijanja, a koji Komisija osporava, valja naglasiti da će, na temelju obveze svakog poduzetnika da osigura zaštitu osoba koje zapošljava kao i njihova privatnog života (vidjeti osobito, kad je riječ o obvezi zaštite privatnog života pojedinaca prilikom obrade osobnih podataka, Direktivu 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL 1995., L 281, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 7., str. 88.), koja je zamijenjena Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL 2016., L 119, str. 1.)), poduzetnik nad kojim se provodi pretraga možda morati zahtijevati od Komisije da u prostorijama poduzetnika ne uzme određene podatke koji mogu ugroziti privatni život njegovih zaposlenika ili rukovodećeg osoblja ili tražiti od Komisije povrat tih podataka. U takvom kontekstu takvi zahtjevi nisu, kao što to pogrešno ističe Komisija, isključivo rezervirani za dotične članove osoblja. Zbog istog se razloga može smatrati da taj poduzetnik ima interes za osporavanje pred sudom Unije Komisijina odbijanja njegovih zahtjeva.

33 Kad je riječ o pitanju je li odbijanje zaštite povjerljivosti predmetnih privatnih podataka po prirodi akt koji se može pobijati, valja podsjetiti na to da prema ustaljenoj sudskoj praksi, akte koje je moguće pobijati tužbom za poništenje u smislu članka 263. UFEU-a čine akti čiji su pravni učinci obvezujući i mogu utjecati na interese tužitelja tako što značajno mijenjaju njegov pravni položaj. U načelu, međumjere čiji je cilj pripremiti konačnu odluku nisu akti koji se mogu pobijati (vidjeti, u tom smislu, presude od 11. studenoga 1981., IBM/Komisija, 60/81, EU:C:1981:264, t. 9. i 10., i od 14. studenoga 2012., Nexans France i Nexans/Komisija, T-135/09, EU:T:2012:596, t. 115. i 116.).

34 U posebnom kontekstu Komisijinih pretraga i, općenitije, postupaka u području tržišnog natjecanja, sudski nadzor uvjeta u kojima je pretraga provedena u pravila potpada pod tužbu za poništenje koja je, ovisno o slučaju, podnesena protiv konačne odluke koju je Komisija donijela na temelju te odredbe (vidjeti presudu od 14. studenoga 2012., Nexans France i Nexans/Komisija, T-135/09, EU:T:2012:596, t. 132. i navedenu sudsku praksu).

35 Međutim, iz sudske prakse također proizlazi da su akti doneseni tijekom pripremnog postupka, koji su i sami krajnji akti posebnog postupka različitog od onog koji Komisiji mora omogućiti da odluči o meritumu i čiji su pravni učinci obvezujući i mogu utjecati na interese tužitelja tako što značajno mijenjaju njegov pravni položaj, također akti koji se mogu pobijati (presude od 11. studenoga 1981., IBM/Komisija, 60/81, EU:C:1981:264, t. 10. i 11., i od 14. studenoga 2012., Nexans France i Nexans/Komisija, T-135/09, EU:T:2012:596, t. 116.).

36 Tako je u kontekstu postupaka u području tržišnog natjecanja presuđeno da Komisijina odluka kojom se odbija zahtjev za zaštitu određenog dokumenta na temelju povjerljivosti komunikacije između odvjetnikâ i klijenata kojim se okončava poseban postupak različit od onog koji Komisiji mora omogućiti da odluči o postojanju povrede pravila o tržišnom natjecanju i stoga čini akt koji može biti predmet tužbe za poništenje (vidjeti presudu od 17. rujna 2007., Akzo Nobel Chemicals i Akcros Chemicals/Komisija, T-125/03 i T-253/03, EU:T:2007:287, t. 46., 48. i 49. i navedenu sudsku praksu).

37 Isto tako, iako sud Unije do danas nije proglasio takvu tužbu dopuštenom, može se smatrati da je Opći sud potvrdio mogućnost da tužbu u istim okolnostima podnese poduzetnik nad kojim se provodi pretraga protiv odluke kojom se odbija zahtjev za zaštitu članova njegova osoblja na temelju njihova privatnog života. Naime, nakon što je podsjetio na presudu od 17. rujna 2007., Akzo Nobel Chemicals i Akcros Chemicals/Komisija (T-125/03 i T-253/03, EU:T:2007:287), i ondje navedenu sudsku praksu, Opći je sud, spomenuvši mogućnost „odluke kojom se odbija […] uživanje zaštite [na temelju privatnog života]”, utvrdio da takva odluka nije donesena u predmetnom slučaju. Utvrđenje je u tu svrhu temeljio na okolnosti da tužitelji nisu ni istaknuli tijekom donošenja odluke o kopiranju predmetnih podataka da dokumenti koji im pripadaju uživaju zaštitu sličnu onoj koja se dodjeljuje povjerljivosti komunikacije između odvjetnikâ i klijenata, niti su utvrdili točno određene dokumente ili dijelove predmetnih dokumenata (presuda od 14. studenoga 2012., Nexans France i Nexans/Komisija, T-135/09, EU:T:2012:596, t. 129. i 130.).

38 Tužitelji tvrde da se u predmetnom slučaju upravo odbijanje na koje se odnosi prvi dio četvrte točke tužbenog zahtjeva može poistovjetiti s onim za koji se u sudskoj praksi smatra da čini akt koji se može pobijati.

39 Točno je da se može smatrati, kada se poduzetnik pozove na pravo na poštovanje privatnog života svojih zaposlenika ili rukovodećeg osoblja kako bi se suprotstavio uzimanju informatičkog materijala ili alata za komunikaciju i kopiranju podataka koji su na njima sadržani u okviru provođenja pretrage, da odluka kojom Komisija odbija taj zahtjev proizvodi pravne učinke u odnosu na tog poduzetnika, na način da značajno mijenja njegov pravni položaj (vidjeti točku 37 ove presude). Naime ta odluka utječe na uvjete pod kojima ona osigurava zaštitu osoba koje zapošljava i njihova privatnog života. Osim toga, takvom odlukom mu se odbija mogućnost ograničavanja pretrage na „poslovnu dokumentaciju”, koju zahtijeva i članak 20. stavak 2. točka (b) Uredbe br. 1/2003 i sudska praksa (vidjeti presudu od 6. rujna 2013., Deutsche Bahn i dr./Komisija, T-289/11, T-290/11 i T-521/11, EU:T:2013:404, t. 80. i navedenu sudsku praksu).

40 U tom pogledu valja istaknuti da je u točkama 51. i 52. presude od 17. rujna 2007., Akzo Nobel Chemicals i Akcros Chemicals/Komisija (T-125/03 i T-253/03, EU:T:2007:287), Opći sud smatrao da se, u slučaju da je Komisija prije nego što je izvršila određene radnje kopiranja dokumenata zaprimila zahtjev za zaštitu prava predviđenog pravom Unije, implicitna odluka o odbijanju konkretizirala u materijalnoj radnji kopiranja i ulaganja u spis kopiranih dokumenata.

41 Međutim, u predmetnom slučaju tužitelji nisu istaknuli, prije donošenja spornih akata, da su materijal koji je Komisija uzela i podaci koje je kopirala morali uživati zaštiti na temelju prava na poštovanje privatnog života njihovih zaposlenika i rukovodećeg osoblja. Naime, tek su poslije kopiranja navedenih podataka i povrata materijala koji je mogao sadržavati takve podatke, odnosno 24. veljače, a zatim 13. travnja 2017., tužitelji istaknuli zaštitu predmetnih podataka na temelju poštovanja privatnog života njihovih zaposlenika i rukovodećeg osoblja.

42 U tom se pogledu može istaknuti da za djelotvornu sudsku zaštitu nije ograničavajuća činjenica da se od poduzetnika na kojeg se odnosi odluka o pretrazi zahtijeva da izvrši određene postupke radi očuvanja svojih prava i svojeg pristupa pravnim sredstvima koji mu omogućuju da osigura poštovanje, među ostalim, postupka za podnošenje zahtjevâ za zaštitu Komisiji (vidjeti točke 36., 37. i 40. ove presude). To je tim više tako jer je potonja dužna poduzetniku dodijeliti kratak rok radi savjetovanja s njegovim odvjetnicima prije nego što izvrši kopiranja kako bi, ovisno o slučaju, podnio takve zahtjeve (vidjeti u tom smislu presudu od 6. rujna 2013., Deutsche Bahn i dr./Komisija, T-289/11, T-290/11 i T-521/11, EU:T:2013:404, t. 89.).

43 Iz toga u predmetnom slučaju slijedi da Komisija nije mogla, kada je uzela predmetni materijal, a zatim kopirala podatke koje je sadržavao, donijeti odluku kojom je navodno odbila takav zahtjev za zaštitu koji su podnijeli tužitelji.

44 Stoga se ovaj predmet razlikuje od predmeta koji je doveo do presude od 17. rujna 2007., Akzo Nobel Chemicals i Akcros Chemicals/Komisija (T-125/03 i T-253/03, EU:T:2007:287). Naime, ako tužitelji prethodno nisu podnijeli zahtjev za zaštitu, uzimanje predmetnog materijala i kopiranje podataka sadržanih na tim materijalima nije moglo dovesti do donošenja odluke koja može biti predmet tužbe, a kojom je Komisija navodno odbila, makar implicitno, takav zahtjev za zaštitu (vidjeti u tom smislu presudu od 14. studenoga 2012., Nexans France i Nexans/Komisija, T-135/09, EU:T:2012:596, t. 120. do 125.).

45 Stoga tužitelji u okolnostima predmetnog slučaja ne mogu tvrditi da je na datum podnošenja ove tužbe Komisija u okviru provođenja pretrage izričito ili implicitno donijela akt čiji su pravni učinci obvezujući i mogu utjecati na njihove interese tako što značajno mijenjaju njihov pravni položaj.

46 Može se dodati da bi bilo isto ako bi se prvi dio četvrte točke tužbenog zahtjeva morao tumačiti na način da se odnosi samo na Komisijinu odluku da uzme i kopira podatke koji pripadaju u privatni život određenih zaposlenika i rukovodećeg osoblja tužiteljâ. Naime, kao što to proizlazi iz točke 44. ove presude, ako tužitelji prethodno nisu podnijeli zahtjev za zaštitu, materijalne radnje uzimanja i kopiranja koje su u predmetnom slučaju izvršene tijekom sporne pretrage nisu mogle kao takve dovesti do akata koji mogu biti predmet tužbe.

47 U pogledu drugog dijela četvrte točke tužbenog zahtjeva, usmjerenog protiv navodnog odbijanja zahtjeva za povrat predmetnih privatnih podataka, valja istaknuti da taj zahtjev za povrat, od 24. veljače 2017., kao što to ističu tužitelji u svojim pismenima, ili od 13. travnja 2017., kao što je to spomenuto na raspravi, nije podnesen na dovoljno precizan način da bi se Komisiji omogućilo da u odnosu na njega zauzme korisno stajalište, tako da tužitelji do datuma podnošenja ove tužbe, a na koji se mora ocijeniti njezina dopuštenost (vidjeti u tom smislu presude od 3. prosinca 2014., Castelnou Energía/Komisija, T-57/11, EU:T:2014:1021, t. 34., i od 22. lipnja 2016., Whirlpool Europe/Komisija, T-118/13, EU:T:2016:365, t. 49.), nisu primili Komisijin odgovor koji može činiti akt koji se može pobijati. Naime, tužitelji su samo spomenuli „brojne dokumente kojima se ugrožava privatni život njihovih autora”, općenito navodeći da je riječ o „osobnim porukama, adresarima, telefonskim pozivima itd.” i priznajući, u svojem zahtjevu od 13. travnja 2017., da oni „trenutačno analiziraju brojne dokumente koje su Komisijini agenti kopirali” kako bi utvrdili koji su oni na koje se odnosi to ugrožavanje.

48 Četvrtu točku tužbenog zahtjeva, koja se sastoji od dvaju dijelova, stoga treba odbaciti kao nedopuštenu.

[*omissis*]

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (deveto prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Poništavaju se članak 1. točka (b) Odluke Komisije C(2017) 1057 *final* od 9. veljače 2017., kojom se društvu Intermarché i svim društvima koja ono izravno ili neizravno kontrolira nalaže da dopuste pretragu u skladu s člankom 20. stavcima 1. i 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 (predmet AT.40466 – Tute 1), i članak 1. točka (b) Odluke Komisije C(2017) 1361 *final* od 21. veljače 2017., kojom se društvu Les Mousquetaires i svim društvima koje ono izravno ili neizravno kontrolira nalaže da dopuste provođenje pretrage u skladu s člankom 20. stavcima 1. i 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 (predmet AT.40466 – Tute 1).**

2. **U preostalom dijelu tužba se odbija.**

3. **Društva Les Mousquetaires i ITM Entreprises, Europska komisija i Vijeće Europske unije snosit će svatko svoje troškove.**

Gervasoni Madise da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 5. listopada 2020.

Potpisi